

KÚRIA

Bhar.III.1.313/2012/5.szám

A Kúria Budapesten, a 2013. év február hó 12. napján tartott harmadfokú nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

Az életveszélyt okozó testi sértés büntette és más bűncselekmény miatt F.I. és társai ellen folyamatban lévő büntetőügyben a Fővárosi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság 2.Fkf.141/2011/9. számú ítélete ellen F.I. I. rendű vádlott védője által benyújtott fellebbezést elutasítja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A Fejér Megyei Bíróság a 2011. január 13-án kihirdetett 6.Fk.121/2009/23. számú ítéletével F.I. I. rendű vádlottat bűnösnek mondta ki társtettesként elkövetett garázdaság büntetében [az elkövetéskor - 2008. augusztus 19-én - hatályos Btk. 271. § (1) és (2) bek. a) pont] és ezért őt 1 évi, végrehajtásában 4 évi próbaidőre felfüggesztett börtönbüntetésre és 80.000 forint pénzmellékbüntetésre ítélte. Végrehajtás esetére rendelkezett az I. rendű vádlott által 2008. augusztus 20-tól 2009. február 5-ig előzetes fogvatartásban töltött idő beszámításáról, a pénzmellékbüntetés meg nem fizetése esetén annak szabadságvesztésre történő átváltoztatásáról és a bűnügyi költség viseléséről.

Az I. rendű vádlott terhére bejelentett ügyészi fellebbezés alapján eljárva a Fővárosi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság a 2012. május

17-én nyilvános ülésen meghozott 2.Fkf.141/2011/9. számú ítéletével az I. rendű vádlott bűnösségét testi sértés büntetében [Btk. 170. § (1) és (5) bek. I. ford.] is megállapította; büntetését halmazati büntetésként 1 év 10 hónap börtönbüntetésre súlyosította, mellékbüntetésül öt 2 év közügyektől eltiltásra is ítélte, egyben a szabadságvesztés felfüggesztésére, a pénzmellékbüntetés kiszabására és annak átváltoztatására vonatkozó rendelkezéseket mellőzte. Rendelkezett az előzetes fogvatartás beszámításáról, pontosította a bűnügyi költségre vonatkozó rendelkezést és megjelölte a lakhelyelhagyási tilalom zárónapját.

A Fővárosi Ítéltábla jogorvoslati lehetőséget biztosított ítélete ellen az I. rendű vádlott vonatkozásában.

Az ügyész a másodfokú ítéletet tudomásul vette; az ellen az I. rendű vádlott és védője a minősítés megváltoztatása és a büntetés enyhítése végett fellebbezett.

A Legfőbb Ügyészség az Fk.BF.2408/2012. számú átiratában a másodfellebbezéseknek - mint törvényben kizártaknak - az elutasítását indítványozta.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a jogi értékelése alapján az I. rendű vádlott terhére az életveszélyt okozó testi sértés büntetést nem látta megállapíthatónak, és a cselekmény egészét egységesen garázdaság büntetnének minősítette.

Ehhez képest a másodfokú bíróság - anélkül, hogy a bűnösség körét megváltoztatta, bővítette volna - a látszólagos alaki halmazatban álló egységes cselekményt valóságos halmazatban róttá az I. rendű vádlott terhére, kimondva a bűnösségét életveszélyt okozó testi sértés büntetében is.

Mindez azonban nem értékelhető ellentétes irányú döntésként és olyan cselekményben történt másodfokú bűnösség-megállapításnak, amelyről az elsőfokú bíróság nem rendelkezett.

A minősülés kérdésében hozott eltérő másodfokú döntés jogi következtetés, amely egyébiránt téves is; a garázdaság büntetnének megállapítására ugyanis csak akkor kerülhetett volna sor, ha az a testi épség elleni cselekménytől elkülönülten nyert volna elkövetést.

A látszólagos alaki halmazat folytán a minősítés körébe tartozó ellentétes anyagi jogi értékelés a harmadfokú eljárás lehetőségét a törvényi előfeltételek hiányában nem nyitotta meg; a másodfokú bíróság tévesen biztosított fellebbezési jogot az ítélete ellen, s nem rendelkezett a törvényben kizárt fellebbezés elutasításáról sem.

Indítványozta ezért az I. rendű vádlott és védője által bejelentett másodfellebbezés elutasítását, s annak megállapítását, hogy a

Fővárosi Ítéltábla ítélete e vádlottal szemben jogerős és végrehajtható.

A védő a Legfőbb Ügyészség indítványára észrevételt tett, és másodfellebbezését írásban részletesen indokolta.

Kifejtette: a másodfokú bíróság helyesen biztosított másodfellebbezést a döntése ellen, tekintve, hogy olyan cselekmény miatt állapította meg az I. rendű vádlott bűnösségét - a védői álláspont szerint helytelenül, a büntetőjog szabályainak megsértésével -, amelyről az elsőfokú bíróság nem rendelkezett.

A Be. 386. § (1) bekezdésében írt jogszabálysöveg elemzésével arra az álláspontra helyezkedett, hogy a Kúria hatáskörébe tartozik annak eldöntése: az elsőfokú bíróság rendelkezett-e a testi sértés büntetéről. A másodfokú bíróság minősítésbeli tévedésben volt-e akkor, amikor a látszólagos alaki halmazatban álló egységes cselekményt valóságos halmazatban rötta a védencc terhére, s mindezek okán a büntető anyagi jog szabályait megsértette-e.

Érdemben arra hivatkozott, hogy semmilyen bizonyíték: vallomás, videofelvétel, tárgyi bizonyíték (így szagminta, DNS- és ujjlenyomat-vizsgálat) nem támasztja alá, hogy az I. rendű vádlott által eldobott kő okozta a sértett sérülését. Az elsőfokú eljárásban nyilatkozó két igazságügyi szakértő is kijelentette, hogy a videofelvétel alapján nem állapítható meg egyértelműen: kinek az eldobott kő okozott sérülést. Mindezt felülmérlegelve állapította meg a másodfokú bíróság - indokolása szerint a „szakértői vélemény alapján”, ám részletezés, érdemi okfejtés nélkül - a testi sértés elkövetését a védencc terhén.

Álláspontja szerint - szemben a másodfokú ítéletben kifejtettekkel - az elsőfokú ítélet nem szenvedett megalapozatlansági hibákban; s tekintve, hogy a másodfokú bíróság bizonyítást nem folytatott le, eltérő tényállás megállapításának nem lett volna helye.

Kétséget kizáró tények mellett és a két igazságügyi szakértő szakvéleményével szembehelyezkedve logikai úton kikövetkeztetni - s azzal a tényállást kiegészíteni, helyesbíteni -, hogy az I. rendű vádlott által dobott és utóbb a szemlebizottság által a szobában lefoglalt sárgadinnye nagyságú, kb. 16 cm széles betondarab volt az, amely a sértettet eltalálta, a sérülését okozta, a védelem szerint jogszabálysértő. Észrevételezte, hogy a másodfokú bíróság által is elfogadottan az elkövetői csoport szándéka még eshetőlegesen sem irányult bántalmazásra; utóbb mégis - és egyedül az I. rendű vádlott terhére - megállapíthatónak találta a sérülés okozására irányuló szándék fennálltát, azt, hogy a cselekményébe belenyugodva cselekedett, s tudata az eredményt is átfogta.

Az összetett, bonyolult bizonyítási eljárás eredményeként meghozott elsőfokú ítélet elírásai jelentéktelenek, a Be. 351. § (2) bekezdés c) pontja szerinti iratellenességként nem értékelhetők.

Téves ténykövetkeztetést pedig éppen a másodfokú bíróság végzett, amikor a bizonyítás tényeivel szemben logikai úton vont le a fentiek szerinti következtetéseit.

Végezetül a büntetéskiszabási körülményeket elemezve, az időmúlásra és az I. rendű vádlott kifogás alá nem eső életvitelére hivatkozással végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés kiszabását kérte azzal, hogy a Kúria az ügyben tartson nyilvános ülést.

A Kúria a Be. 390. § (1) bekezdés d) és e) pontjában foglaltak kapcsán tett jognyilatkozatokban kifejtettekre figyelemmel, valamint, hogy a Be. 389. § (2) bekezdésében foglaltak esetleges érvényesülését biztosítsa, a Be. 391. § (2) bekezdése és a Be. 392. § (1) bekezdés a) pontja szerinti tanácsülés helyett nyilvános ülést tartott a Be. 392. § (2) bekezdése alapján.

A nyilvános ülésen a védő a fellebbezését és annak írásbeli kiegészítését fenntartotta; kiemelve, hogy a kérdéses lefoglalt kódarabon rögzítettek szagnyomot, a szakértői vizsgálat szerint azonban az nem az I. rendű vádlottól származott.

A Legfőbb Ügyészség képviselője is fenntartotta az átiratában foglaltakat.

Kifejtette: a másodfellebbezés törvényben kizárt, mivel nem nyílt meg a harmadfokú eljárás lehetősége.

Az elsőfokú bíróság arra a jogi következtetésre jutott, hogy az I. rendű vádlott az életveszélyt okozó testi sértés büntettéért a testi sértés okozására irányuló szándék hiánya miatt, a cselekmény gondatlan alakzataért pedig az okozati összefüggés hiánya okán nem felel. Az I. rendű vádlott cselekményét a garázdaság büntette törvényi tényállásának keretei között tartotta értékelhetőnek, s az abban való bűnösség megállapítása mellett a testi épség elleni bűncselekmény vonatkozásában sem felelősséget megállapító, sem felmentő rendelkezést nem hozott.

Ehhez képest a másodfokú bíróság értékelése szerint a testi épség elleni cselekmény tekintetében legalább eshetőlegesen szándék terheli az I. rendű vádlottat, büntetőjogi felelősségét - halmazatban - ebben is megállapította.

A szándékosság, valamint a cselekmény minősítése - a több törvényi tényállás keretei közé illeszthető egyetlen elkövetői magatartás valószínű vagy látszólagos halmazatot valószínűsít-e meg - körében kialakított döntés egyaránt jogkövetkeztetés, nem pedig a bűnösségről való döntés. A látszólagos alaki halmazatban álló cselekmények eltérő minősítése a bűnösség körét nem bővítette, a harmadfokú eljárás lehetősége így a jelen esetben nem nyílt meg; a másodfellebbezés nem joghatályos, így elutasításának és a másodfokú

ítélet jogereje megállapításának van helye.

A védői másodfellebbezés-indokolásban foglaltakra hivatkozással rámutatott, hogy az elsőfokú eljárásban nem lett tárgyalás anyagává téve a helyszíni szemle jegyzőkönyvének és mellékleteinek anyaga, elmaradt a tárgyi bizonyítási eszközök bemutatása, s az ezekben foglaltaknak az egyéb bizonyítékokkal való elemző összevetése.

A másodfokú bíróság a részleges felderítetlenséget észlelte, a tényállás kiegészítését, helyesbítését az iratok alapján végezte el és határozatának indokolásában értékelő-elemző módon hivatkozott is a helyszíni szemle jegyzőkönyv megállapításaira, a bűnjeljegyzék tartalmára.

A másodfokú bíróságnak azonban tárgyalást kellett volna tartania, a fenti okiratoknak a felolvasásával bizonyítást kellett volna felvennie, amely azonban elmaradt. Az eljárási szabálysértéssel korrigált ítéleti tényállás továbbra is megalapozatlan, téves az I. rendű vádlott előzetes fogvatartási adatainak feltüntetése és beszámítása.

Az I. rendű vádlott az utolsó szó jogán korábbi vallomásával egyezően arra hivatkozott, hogy helyismerete nem volt, társait sem ismerte. Elsőként és legrészletesebben ő tett a nyomozás során vallomást, mégis csak az ő előzetes letartóztatását rendelték el. Utalt a szakértői véleményre, mely szerint nem állapítható meg, hogy ki okozta a sértett sérülését. Szemben a másodfokú ítéletben írttal, a videofelvétel szerint nem világos ablakra dobták a köveket; csak azután gyúlt fény a szobában, miután elfutottak. Nem értette, hogy miért egyedül az ő tudata foghatta át a sérülés okozásának lehetőségét, és kérte az elsőfokú ítélet helybenhagyását.

A védő másodfellebbezése törvényben kizárt.

Előrebocsátja a Kúria, hogy a fenti eltérő álláspontok közül a Legfőbb Ügyészség által kifejtettekkel értett egyet.

A Fővárosi Ítéltábla a Be. 386. § (1) bekezdésében írt feltételek hiányában biztosított jogorvoslati lehetőséget a határozata ellen, az I. rendű terheltnek és védőjének másodfellebbezése ezért törvényben kizárt. Tekintve, hogy azt a másodfokú bíróság a Be. 369. § (2) bekezdésének megfelelően elmulasztotta elutasítani, azt a harmadfokú bírósággént eljáró Kúriának kellett pótolnia a Be. 390. § (2) bekezdése szerint.

A Be. 386. § (1) bekezdés b) pontja szerint a másodfokú bíróság ítélete ellen valóban fellebbezésnek van helye a harmadfokú bírósághoz, ha a másodfokú bíróság a büntetőjog szabályainak megsértésével olyan cselekmény miatt állapította meg a vádlott bűnösségét, amelyről az elsőfokú bíróság nem rendelkezett.

A védő e jogszabályhelyre alapozottan jelentett be másodfellebbezést; a Be. 386. § (1) bekezdés a) és c) pontjában írt okok a jelen ügyben fel sem merülhetnek.

Kétségtelen, hogy a másodfokú bíróság az I. rendű vádlott bűnösségét - nem érintve a társtettesként elkövetett garázdaság büntettségében való bűnösségének kimondását - életveszélyt okozó testi sértés büntettségében is megállapította.

A másodfokú bíróság által kiegészített és pontosított irányadó ítéleti tényállás az I. rendű vádlott egyetlen magatartás-sorát tartalmazza, amelynek elbírálása már az elsőfokú bíróság részéről maradéktalanul megtörtént; különbség annak jogi megítélése terén van. Az elsőfokú bíróság jogi értékelése szerint egy, míg a másodfokú bíróság álláspontja alapján két bűncselekmény törvényi tényállása valósult meg.

A fentiekből következően a vádlott terhére megállapított bűncselekmények egymással alaki halmazatot alkotnak.

Amennyiben a bíróság a törvényes vád alapján eljárva - és azt kimerítve - megállapítja, hogy a vád tárgyává tett cselekményt a vádlott elkövette; akkor annak eldöntése, hogy a tényállás szerinti egyetlen cselekmény több törvényi tényállást is kimerített-e - és így a vádlott terhére megállapítható-e az alaki halmazat - valójában nem a bűnösségről, hanem a jogi minősítésről szóló állásfoglalást jelenti (3/2007. BJE).

A másodfokú bíróság döntése így nem további büntetőjogi felelősséget megállapító, hanem az I. rendű vádlott terhére megállapított cselekmény minősítését megváltoztató rendelkezés; annak ellenére, hogy érdemi, nem olyan változtatás, amely a Be. 386. § (1) bekezdés b) pontja alapján megnyitná a harmadfokú eljárás lehetőségét (ÍH 2009/47.; ÍH 2010/103.).

Itt utal a Kúria arra, hogy a Be. 386. § (1) bekezdésének korábban megváltoztatott és jelenleg hatályos b) pontja az anyagi halmazatban álló további bűncselekményben való bűnösség-megállapítás esetére biztosítja a harmadfokú eljárás lehetőségét.

Megjegyzi a Kúria - tekintve, hogy a másodfokú döntés érdemi felülbírálatára nem nyílt meg a lehetősége -, hogy a másodfokú bíróság a saját jogi álláspontjához képest is tévesen állapította meg a 8 évig terjedhető szabadságvesztéssel fenyegetett életveszélyt okozó testi sértés büntettségének, valamint a 3 évig terjedhető szabadságvesztéssel fenyegetett csoportosan elkövetett garázdaság büntettségének halmazatát (BKV 34.).

A Fővárosi Ítéltábla a fentiek alapján tévesen, ám - tekintettel arra, hogy határozatának megszövegezése szerint az I. rendű vádlott

további bűnösségét állapította meg, így - következetesen biztosított fellebbezési lehetőséget a másodfokú határozata ellen; amely azonban nem eredményezi a felülbírálat lehetőségét, illetőleg annak kötelezettségét (BH 2011/276.).

A fellebbezést ezért, mint törvényben kizártat a másodfokú bíróságnak el kellett volna utasítania. Miután azonban ezt elmulasztotta, a törvényben kizárt fellebbezést a Kúria - a Be. 369. § (2) bekezdésére figyelemmel, a 390. § (2) bekezdése alapján - elutasította.

Amint arra fentebb már utalás történt, a Kúria az ügy érdemi felülbírálatába nem bocsátkozhatott; a Legfőbb Ügyészség átiratában, és képviselőjének a nyilvános ülésen tett felszólalásában foglaltakra hivatkozással azonban az alábbiakat tartja szükségesnek rögzíteni.

A másodfokú bíróság az elsőfokú ítéleti tényállást kiegészítette és pontosította azzal, hogy az I. rendű vádlott által dobott betondarab sárgadinnye nagyságú, kb. 16 cm széles volt, ez okozta a sértett sérülését, s amely követ a helyszíni szemle bizottság a szobában lefoglalt (másodfokú ítélet 7. oldalának 7. bekezdése, 8. oldalának első bekezdése).

A betondarab nagyságára, feltalálási helyére vonatkozó megállapítás alapja a helyszíni szemle jegyzőkönyvének adata (nyomozati iratok I. kötet 38-39. oldala, 58. oldalán lévő fényképek, 66. oldalon a bűnjeljegyzék), mely okirati bizonyítéknak a tárgyalás anyagává tétele az elsőfokú eljárásban nem történt meg; a másodfokú bíróság pedig nyilvános ülést tartott, ahol bizonyítás nem folyt, nem is folyhatott. A fentiek ezért a bizonyítás részét nem képezik, az ítélet alapjául nem szolgálhatnak; a méretre vonatkozó adatokat egyébiránt az elsőfokú ítélet nem is tartalmazza.

Az pedig, hogy ez a kő okozta a sértett sérülését, tényből tényre való következtetés. Alapja az elsőfokú ítélet 6. oldalának 4. bekezdése, amely szerint a másodikként dobó I. rendű vádlott által elhajított kő beesett a lakásba, melynek szobájában a sértett számítógépezett. A többi vádlott-társ kapcsán pedig az került rögzítésre, hogy a IV. rendű vádlott által dobott kő a redőnyt találta el, az V. rendű vádlotté a házfalat, míg a II. rendű és III. rendű vádlott által dobott kövekről nem állapíthatók meg, hogy hova estek.

A fentieket összegezve valóban vonható arra következtetés, hogy az I. rendű vádlott által dobott kő okozta a sértett sérülését; azonban, hogy ez a kérdéses kő ténylegesen a sértett által használt szobában került feltalálásra, megint csak annak a helyszíni szemle jegyzőkönyvének adata, amely nem lett a bizonyítás részévé téve.

A másodfokú bíróság a fenti iratok tartalma alapján nyilvános ülésen elvégezhetette volna a szükségesnek tartott tényállás-

kiegészítést, pontosítást, amennyiben a kérdéses iratok a tárgyalás anyagát képezték volna már. Ennek hiányában azonban neki magának kellett volna - tárgyaláson - bizonyítást felvennie, az iratokat ismertetnie, arra a feleket nyilatkoztatni; majd ezt követően az egyéb bizonyítékokkal összevetve értékelési körbe vonni. Ez viszont nem történt meg.

Mindezt azonban csupán megjegyzi a Kúria; hiszen a törvényben kizárt fellebbezés az ügyet nem juttatja a harmadfokú eljárásba, megnyitva ezáltal számára az érdemi rendes jogorvoslat lehetőségét; míg jogerős ügydöntő határozat hiányában más - rendkívüli jogorvoslati - eljárásra még nincs lehetősége.

Ezért a fellebbezés elutasítására szorítkozott a fentiek szerint azzal, hogy a jelen határozat elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 3. § (4) bekezdése, valamint a 400. § (1) bekezdése és 385. §-a értelmében a 341. § (1) bekezdése egyaránt kizárja.

Budapest, 2013. február 12.

Dr. Márki Zoltán s.k. a tanács elnöke, dr. Székely Ákos s.k. előadó bíró, dr. Németh Mária s.k. bíró.

A Fővárosi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság 2.Fkf.141/2011/9. számú ítélete a Kúria Bhar.III.1.313/2012/5. számú végzése folytán F.I. I. rendű vádlott tekintetében 2013. február 12. napján jogerős és végrehajtható.

Dr. Márki Zoltán s.k.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelével:

tisztviselő
MV